

צורך והכרח להגדיל ולהרחיב עוד יותר את „בית רבינו“, ועד להגדלה והרחבה שהיא באופן דפריצת גדר, „פרצת“ (בגימטריא 770), כמו בנין בית חזק³².

וע"פ האמור לעיל ע"ד גודל העילוי ד„בית רבינו שבבבל“ – ש„נסע מקדש וישב שם“, והוא מקום המקדש גופי דלעתיד, ועד שבו יתגלה מקדש העתיד ומשם יחזור לירושלים – מובן גודל הזכות דכאו"א מישראל להשתתף בגופו ובממונו³³ (וכל המרבה הרי זה משובח) בבניית „בית רבינו שבבבל“, כהכנה לירידת והתגלות מקדש העתיד תיכף ומיד ממש.

(קונטרס בענין מקדש מעט זה בית רבינו שבבבל - סה"ש תשנ"ב ע' 465)

32) ועד להנחת אבן פינה.

[בערב ח"י אלול שנת תשמ"ח נערכה הנחת אבן פינה (להגדלת והרחבת) בית הכנסת ובית המדרש דליובאוויטש שבליובאוויטש, במעמד כ"ק אדמו"ר שליט"א, שהניח האבן פינה בידיו הק'. המו"ל].

33) ע"ד ובדוגמת בית המקדש – שהכל חייבין לבנות ולסעד בעצמן ובממונם כו" (רמב"ם הל' ביהב"ח פ"א הי"ב).

For this and other books on Moshiach & Geulah, go to:
<http://www.torah4blind.org>
TO DEDICATE AN ISSUE IN HONOR OF A LOVED ONE, CALL (323) 934-7095

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:
<http://www.torah4blind.org>

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

שניאורסאהן

מליובאוויטש

חג הסוכות

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק יט

(תרגום הפשי)

יוצא לאור על ידי

„מכון לוי יצחק“

כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושבע לבריאה

מאה וחמישים שנה להסתלקות-החילולא של כ"ק אדמו"ר ה„צמח צדק“ ז"ע

חג הסוכות

פּרָץ, ודרשו חז"ל²³ "זה משיח, שנאמר²⁴ עלה הפורץ לפניהם"²⁵.

... בשלימות דמספר שבע (שבע מאות ושבעים) נרמזת גם שלימות עבודתו של רבינו במשך כל ימי חייו, שבע עשירות שנים, שבעים שנה (תר"ם – תש"י), ועד לגמר ושלימות עבודתו בעשור השביעי בחצי כדור התחתון (מהבית שמספרו שבע מאות ושבעים), כולל גם המשך העבודה בשנים שלאח"ז ע"י דור השביעי, "כל השביעין חביבין"²⁶ – שעי"ז נעשית השלימות דמעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות בכל שבעת הארצות שבעולם, ותיכף ומיד "יוסיף אדני שנית ידו גו' ואסף נדחי ישראל גו'", עי"ז ש"פּרצת (בגימטריא שבע מאות ושבעים) עליך פּרץ", "עלה הפורץ לפניהם".

ובכל זה ניתוסף הדגשה יתירה בתקופה האחרונה:

העבודה דהפצת התורה והיהדות והמעיינות חוצה מ"בית רבינו" (770) הולכת ונמשכת וביתר שאת וביתר עוז גם לאחרי (עשר שנים האחרונות ב) חיים חיותו בעלמא דין, יותר מארבעים שנה (תש"י – תש"נ), באופן ד"נתן ה' לכם לב לדעת ועינים לראות ואזנים לשמוע"²⁷, ונמצא, ש"בית רבינו" (770) הוא בבחינת "תלפיות", "תל שכל פיות פונים בו"²⁸, יותר מיובל שנים (ת"ש – תש"נ), "עד עולם"²⁹.

וענין זה מודגש עוד יותר כשרואים במוחש שהולך וניתוסף ביתר שאת וביתר עוז במספר בנ"י שבאים ל"בית רבינו", "ברוב עם הדרת מלך"³⁰ (כולל גם "מאן מלכי רבנן"³¹, ובפרט נשיא (מלך) הדור), ונעשה

23 אגדת בראשית ספס"ג. וראה ב"ר ספפ"ה ובפרש"י.

24 מיכה ב, יג.

25 ולהעיר, ש"בית משיח" בגימטריא "פרצת" (770). ודו"ק.

26 ויק"ר פכ"ט, יא. וראה ד"ה באתי לגני השי"ת בתחלתו. ובארוכה – ד"ה זה תשי"א.

27 תבוא כט, ג.

28 ברכות ל, א.

29 שמואל"א א, כב ובפרש"י. ירושלמי ברכות פ"ד ה"א. וראה קידושין טו, א. מכילתא

ופרש"י משפטים כא, ו.

30 משלי יד, כה.

31 ראה גיטין סב, סע"א. זח"ג רנג, ב – ברע"מ.

א. דברי הגמרא והסבר המהרש"א על פעמיים, ביום הראשון

בכך הוא מסביר גם את לשון חז"ל, לשמו של משיח, שהרי השמחה שבביאת משיח רמוזה בשמו, ששמו מנתם¹² שהוא ינחמנו וישמחנו כמ"ש¹³, "שמחנו כמות עניתנו".

יש להבין, מדוע מדגישים חז"ל את הביטוי ראשון: אם הקשר שבין סוכות לבין בית המקדש הוא בגלל הפסוק, ויהי בשלם סוכו, האמור על בית המקדש, צריך היה לנבוע מכך, שהמצוה, שבאמצעותה זוכים לבנין בית המקדש תהיה המצוה, בסוכות תשבו שבעת ימים – הסוכה עצמה, ולא המצוה של שביתת הרגל בחג, שהיא תוספת למצות ה"סוכו" וחלה רק ברגל, ביום הראשון?

כן יש להבין גם לגבי שמו של משיח: מדוע הזכיה לשמו של משיח, שישמחנו, היא באמצעות המצוה של, ולקחתם לכם ביום הראשון¹⁴, שהיא רק קשורה לשמחה, ולא באמצעות מצות השמחה (ושמחת בחגך¹⁵) עצמה¹⁶.

בפרשה שבה אנו מצווים על חג הסוכות נאמר פעמיים, "ביום הראשון": "ביום הראשון² מקרא קודש כל מלאכת עבודה לא תעשו"³, "ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר..."⁴. הגמרא אומרת על כך⁵, שבשכר פעמיים, "ראשון" – שביתת הרגל דחג⁶ (ביום הראשון מקרא קודש⁷) ונטילת לולב (ולקחתם לכם ביום הראשון) – זוכים, לבנין בית המקדש ולשמו של משיח הנקראים, "ראשון" (כסא כבוד מרום מראשון מקום מקדשנו⁸ ראשון לציון הנה הנם⁹).

מסביר על כך המהרש"א: הטעם לחג הסוכות הוא, כי בסוכות הושבתי את בני ישראל בהוציא אותם מארץ מצרים¹⁰, ועל-ידי השביתה ממלאכה בסוכות זוכים לבית המקדש, שעליו נאמר, ויהי בשלם סוכו¹¹; ואילו נטילת ארבעת המינים קשורה לשמחה, ככתוב, ולקחתם לכם... ושמחתם...", ולפיכך זוכים באמצעותה לשמחה לעתיד בביאת המשיח.

12 סנהדרין צה, ב. ירושלמי ברכות פ"ב ה"ד. אי"כ פ"א נא. זח"ג קעג, רע"ב.

13 תהלים צ, טו. וראה מדרש תהלים ופרש"י שם.

14 ובב"ר (שם) ובויק"ר (שם) מפרש שלכולם זוכים בזכות, ולקחתם לכם ביום הראשון. ולהעיר דשם נאמר ואביא לכם ראשון זה מלך המשיח ואינו מפרט, שמו של משיח. (וראה לקוטי לוי"צ שם).

15 ראה טז, יד.

16 דגם למ"ד בירושלמי (סוכה פ"ג ה"א) דושמחתם בשמחת לולב הכתוב מדבר" הרי השמחה כלולב דאורייתא היא כל ז' ימים ורק בבית המקדש משא"כ בשכר .. ראשון (המצוה בכל מקום ובכל זמן) הוא – ולקחתם לכם ביום הראשון (לבד), ובוה אין מודגש ענין השמחה (ראה ירושלמי שם, רמב"ם הל' לולב פ"ו ה"ג)*. ועוד, לפ"ז שייך יותר למצות ושמחת בחגך שמדאורייתא הוא גם בזה"ז (שו"ע אדה"ז סי' תקכט ס"ז), ולזכות לשמו של משיח שייך יותר ע"י דבר הנהוג גם בזה"ז.

* וראה ביאור הרי"ף פ' פנולא לספר המצות רס"ג ז"ח מילואים ט"ו ה.

1 אומר כג.
2 שם לה.
3 ולאח"ז (שם לט) ביום הראשון שבתון. וראה הערה 7.
4 שם, מ.
5 פסחים ה, א. ביאור הגמרא ע"ד הקבלה (והשינוי לב"ר פס"ג, ח ולויק"ר ספ"ל ועוד) ראה לקוטי לוי"צ (אגרות קודש) ע' קג ואילך.
6 פרש"י שם.
7 ראה בפרש"י שם ד"ה אלא, ומקרא קודש דסוכות. ילקוט בא רמז רא. ולהעיר מלקוטי לוי"צ שם (ס"ע קג) וביום הראשון שבתון דסוכות. וראה תוד"ה כדתנא שם. חי' הר"ן שם.
8 ירמ"י יז, יב.
9 ישע"י מא, כז.
10 אומר שם, מג. ונאמר זה כטעם על, בסוכות תשבו שבעת ימים גו' (שם, מב).
11 תהלים עז, ג. ראה תרגום עה"פ. מדרש תהלים שם.

לירושלים (כנ"ל).

ויש להוסיף, שענין זה מרומז גם בשמו¹⁴ של "בית רבינו" שבדורנו: "רבינו" – ב' שמותיו רומזים על הגאולה: שמו הראשון – יוסף – ע"ש "ביום ההוא יוסיף אדניי שנית ידו לקנות את שאר עמו אשר ישאר מאשור וממצרים גו' ומאיי הים גו' ואסוף נדחי ישראל ונפוצות יהודה יקבץ מארבע כנפות הארץ"¹⁵, ושמו השני – יצחק – ע"ש הצחוק והשמחה ששלימותה בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, כמ"ש¹⁶ "אז ימלא שחוק פינו", "אז דייקא, לעתיד לבוא"¹⁷, כשיאמרו ליצחק (דוקא) "כי אתה אבינו"¹⁸.

ו"בית (רבינו)" – מספרו שבע מאות ושבעים¹⁹, וע"ש מספר זה נקבע שמו אשר יקראו ל"בית רבינו" בפי כל ישראל, "770"²⁰, שמספר זה הוא הגימטריא ד"פרצת", ע"ש "פרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה"²¹, שרומז שמבית זה אורה יוצאה לכל ד' רוחות העולם, ובאופן של פריצת גדר, שכל ד' רוחות העולם מתעלים לדרגת ארץ ישראל ("עתידה ארץ ישראל שתתפשט בכל הארצות"), כולל ובמיוחד שכל בתי כנסיות ובתי מדרשות שבכל העולם נקבעים בארץ ישראל ומתחברים לבית המקדש, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, עליו נאמר²² "פרצת עליך

(14) כידוע שהשם מורה על תוכנו ומהותו של הדבר הנקרא בשם זה (תניא שעהיה"א ספ"א. וראה בארוכה תשובות וביאורים (קה"ת תשל"ד) ס"א וש"נ).
 (15) ישע"י יא, יא-יב.
 (16) תהלים קכו, ב.
 (17) משא"כ בזמן הגלות, ש"אסור לאדם שימלא שחוק פיו בעוה"ז, שנאמר אז ימלא שחוק פינו" (ברכות לא, א).
 (18) ישע"י סג, טז. שבת פט, ב.
 (19) להעיר מהנהגת גדולי ישראל שלמדו רמזים והוראות בעבודת ה' גם מעניני חול כיו"ב (כמו מספר הקרון במרכבת המסע, שהו"ע עראי, ועאכו"כ בנוגע לבית קבוע), ובפרט בנדוד"ש שהמספר נעשה שמו של הבית, כבפנים.
 (20) הן בלשון הקודש – שבע מאות ושבעים, הן באידיש – זיבן זיבעציק, והן בלשון המדינה (אנגלית) – "סעועון סעוענטי".
 (21) ויצא כה, יד.
 (22) וישב לה, כט.

**ב. קיום מצוה בדבר גשמי
מזככו אך לא מקדשו ממש**

ההסבר לכך הוא:

מצות סוכה מיוחדת ונעלית ממצות אחרות מבחינת השפעתה על הדברים הגשמיים שבאמצעותם היא מתבצעת (הסכך והדפנות), כדלהלן:

כאשר מקיימים מצוה בדבר גשמי, גורמת המצוה לזיכוכו, עד אשר גם לאחר קיום המצוה חלים על דברים גשמיים אלו דינים של "תשמישי מצוה"¹⁷. כגון במצות ציצית, כל עוד קבועות הציציות בטלית הרי "אסור להשתמש בהן שום תשמיש של חול .. משום ביווי מצווה"¹⁸, ולפי מספר דעות¹⁹, "אף לאחר שנפסקו אין לנהוג בהם מנהג ביווי".

אך למרות זאת, הציציות הן רק "תשמישי מצוה" (אף כאשר הן קבועות בטלית) ולא "תשמישי קדושה", ולולא החשש לביווי מצוה, מותר היה להשתמש בהן ל"תשמיש של חול". שונה מכך מצות סוכה, שעל-ידי קיומה²⁰ מתהווה גם קדושה בעצי הסכך (ומדרבנן, גם בדפנות) – "כשם שחל שם שמים על הקדשים .. כך חל שם שמים על הסוכה"²¹. ומפני הקדושה שבהם אסור להשתמש בהם במשך ימי החג.

(ולמרות שגם הסוכה היא מ"תשמישי מצוה", ולא "תשמישי קדושה", הרי זאת רק לאחר שעברו ימי החג, כאשר עברה מצוותן, שאז מותר להשתמש בהן תשמיש ביווי"²², אבל בתוך שבעת ימי החג, חלה בהם קדושה)²³.

חג הסוכות

שיחות

הענין של קדושת סוכה, שונה מהיותה "תשמישי מצוה" בלבד²⁴, כבמצות אחרות, באופן השפעת המצוה על הדבר הגשמי: ההגדרה של "תשמישי מצוה" היא ש"משתמשי בהן לשם מצווה"²⁵, אך בהם עצמם אין קדושה, ואילו במושג "קדושת הסוכה" הכוונה היא לכך שהסוכה עצמה, הסכך והדפנות, נעשית קדושה, "כשם שחל שם שמים על הקדשים .. כך חל שם שמים על הסוכה"²⁶,

**ג. דבר גשמי הראוי למצוה הוא
"נעלה" מדברים אחרים**

גם במצות נטילת ארבעת המינים אנו מוצאים, שהקשר שבין המינים הגשמיים לבין המצוה המתבצעת על-ידם הוא חזק יותר מאשר במצוות אחרות.

כדי להבין זאת יש להקדים ולומר, שהקשר שבין דבר גשמי לבין המצוה המתבצעת על-ידו איננו מתבטא רק בכך, שבאמצעות המצוה (ואף על-ידי הקדשת דבר גשמי למצוה²⁷), מודכך העצם הגשמי, אלא עצם מציאותו של הדבר הגשמי הזה, עוד לפני קיום המצוה בו, ואף לפני "הזמנתו" למצוה, היא שונה. עצם העובדה, שדבר זה ראוי לקיום המצוה (כגון: צמר הראוי למצות ציצית) מצביעה על היותו נך ו"נעלה" מדברים גשמיים אחרים (אף מדברים המותרים) שאינם ראויים למצוה²⁸.

(24) מגילה שם.
 (25) לשון אדה"ז סי' כא שם.
 (26) וכדויק לשון אדה"ז סי' תרלח כמ"פ (בנוגע לסכך, וכן בנוגע לדפנות הסוכה) חל עליהם קדושת סוכה. וראה אה"ת שם (מא"ד בשם עבודת הקודש) דה"ל "קדושת הגוף", "דה"ל כמו הקדש".
 (27) ראה שערי אורה נו, א ואל"ך. עו, ב ובקיצורים לשם.
 (28) ראה המשך תער"ב ח"ב ע' תתפג: "וכן ציצית בצמר דוקא, וכמו תרומה ומעשר שמה שמפרישין ומבדילין נעשה קדש והואר חולין כו' דקודם הבדלה ה"ל הכל בשוה ואח"כ נבדלו כו'". ובל"ז זה יש לפרש שההבדלה שבהם היא מצד הפרשתם למצוה, אבל מהתחלת הענין שם, מבדילים

מעלתם של ארבעת המינים על פני דברים הראויים למצוה, מתבטאת בכך, שזכותם ו"עליונותם" של מינים אלו, ההופכות אותם לקיום המצוה, נראות בגלוי, כפי שיוסבר להלן.

ד. יתרונם של ארבעת המינים ניכר בענין האחדות

מוסבר בספרי החסידות²⁹, שהסיבה לבחירת ארבעת המינים אלו דוקא לקיום המצוה, ולקחתם לכם... היא, מפני שיש בהם את תכונת האחדות: לולב – עליו כפותין (כל העלים מאוחדים); הדס – ,תלתא בחד קינא (=שלושה בקן אחד); ערבות – גדלות באחווה; ובודאי³⁰ האתרוג, שדר באילנו משנה לשנה, ובתוכו מתאחדות התכונות השונות של ארבע עונות השנה.

כיון שכל הנמצא בעולם הוא בדרך כלל מפורד ומחולק, ברור, שתכונתם של ארבעת המינים לאחדות, נובעת מהחלשה של מהותם כדברים הנמצאים בעולם הזה, כלומר: מהקטנת אופיים החמרני, דבר הקשור להתבטלותם כלפי אלוקות.

מכך מובן, שגם אם בכל המצוות יש לדברים הגשמיים הראויים לביצוען זיכוך ו"עליונות" על-פני דברים אחרים (כדלעיל בסעיף ג'), בכל זאת אין זה דומה לזיכוך ולעליונות של ארבעת המינים הראויים לקיום מצות ולקחתם לכם, כיון שזיכוכם של ארבעה מינים אלו ניכרת בגלוי בענין האחדות, מעל לנבראים אחרים.

בדברים המתרים גופא מה שראוי למצוה ומה שאינו ראוי כו' וכמו ד' מינים" משמע שגם בציצית כו' ההבדלה היא בעצם המין. וכ"כ שם ע' תתקסא.

(29) סה"מ תתקס"ח ע' תמו ואילך. סידור רסד, ד ואילך.

המשך וככה פפ"ז פצ"ג ואילך.

(30) ראה וככה שם פצ"ד.

ה. השויון והשוני בין סוכה לארבעת המינים

זהו אחד הענינים שבהם ניכרים הן הצד המשותף שבין שתי המצוות הללו (סוכה וארבעת המינים) והן ההבדל ביניהן:

הצד השווה ביניהן הוא, שבשתיהן ניכר הקשר שבין הדבר הגשמי (הסכך ודפנות הסוכה וארבעת המינים) לבין המצוות, יותר מאשר במצוות אחרות;

וההבדל ביניהן הוא, שהקשר שבין הסכך והדפנות בסוכה לבין מצות ישיבה בסוכה הוא באמצעות קיום המצוה בדבר הגשמי, ואילו הקשר שבין ארבעת המינים למצות ולקחתם לכם הוא בגלל המעלה שבטבעם, העושה אותם ראויים למצוה.

ו. עוד שויון והבדל

יש עוד שויון והבדל בין שתי המצוות הללו:

סוכה היא מעל להתחלקות, היא מקיפה את האדם כולו (ראשו ורובו) כאחד. יתר-על-כן: היא איננה רק מעל להפרדה בין הראש, הגוף והרגל של אותו יהודי בעצמו, אלא גם מעל להבחנה בין יהודי אחד למשנהו, עד אשר כל ישראל ראויים לישיבה בסוכה אחת.³¹

וגם תכונתם של ארבעת המינים היא אחדות: א) האחדות בין הפרטים בכל מין בפני עצמו (כדלעיל בסעיף ד'); ב) האחדות בין ארבעת המינים: יחדיו – בכל המינים ביחד מתקיימת מצוה אחת.

אך גם בענין האחדות יש הבדל בין הסוכה לבין ארבעת המינים: בסוכה אין מלכתחילה פרטים נפרדים, ואילו בארבעת המינים קיימים מלכתחילה פרטים נפרדים (המינים השונים,

(31) סוכה כו, ב. וראה בארוכה לקו"ש [המתורגם] חיי"ט ע' 390 ואילך.

גאולתכם".

... יש לבאר כהנ"ל בנוגע ל"בית רבינו שבבבל" בדורנו זה – ביתו

(בית הכנסת ובית המדרש) של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו:

... בדור זה, דור האחרון של הגלות ודור הראשון של הגאולה,

מסיימים ומשלימים "מעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות"⁸ לעשות מארץ העמים ארץ ישראל גם במקום היותר תחתון דארץ העמים, חצי כדור התחתון (שבו לא הי' מתן תורה⁹), אשר, ע"י העלאת המקום היותר תחתון מעלים גם את כל שאר המקומות דארץ העמים¹⁰, וענין זה נעשה ע"י "בית רבינו" שבחצי כדור התחתון, שממנו אורה יוצאה לכל העולם, לעשות מהעולם כולו (עד לפנה הכי נדחת בקצוי תבל) ארץ ישראל, שזהו"ע ד"עתידה ארץ ישראל שתתפשט בכל הארצות"¹¹, ו"עתידה ירושלים שתתפשט בכל ארץ ישראל"¹¹, שבה יוקבעו כל בתי כנסיות ובתי מדרשות שבכל העולם כולו מחובר לבית המקדש, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, נשיא הדור, שהוא המשיח (גואלן של ישראל) שבדור, ועוד וג"ו עיקר, שהוא הנשיא דתורת החסידות¹², אשר, ע"י הפצתה חוצה ("יפוצו מעינותיך חוצה", עד לחוצה שאין חוצה ממנו, בכל קצוי תבל) פועלים ביאת מלכא משיחא¹³.

ועפ"ז מובן גודל העילוי ד"בית רבינו" – "מקדש מעט" העיקרי בגלות האחרון, "שנסע מקדש וישב שם", ולכן "הרי הוא מקום המקדש גופי' דלעתידי", ולא עוד אלא שבו יתגלה מקדש העתיד, ומשם ישוב

(8) תניא רפ"ז.

(9) ראה אגרות-קודש אדמו"ר מוהרי"צ ח"ב ע' תצב ואילך. וש"נ.

(10) "כמו בהגבהת כותלי בית שצריכים להתחיל להגבי' הקורה התחתון דוקא ואז ממילא יוגבהו העליונים הימנו, משא"כ אם הי' מתחיל מאמצע הכותל לא הי' מגבי' התחתונים" (תו"א בראשית ד, רע"א).

(11) ראה ספרי דברים בתחלתו. פס"ר פ' שבת ור"ח. יל"ש ישע"י רמו תקג.

(12) להעיר, שתורת החסידות היא בחי' היחידה שבתורה (ראה קונטרס ענינה של תורת החסידות), הקשורה עם בחי' היחידה שבישראל, נשמתו של משיח צדקנו (רמ"ז לזח"ב מ, ב. ועוד).

(13) אגה"ק דהבעש"ט – כש"ט בתחלתו.

הוספה בשורת הגאולה

ע.

יש לומר – שהמקדש דלעתיד (ש"בנוי ומשוכלל יגלה ויבוא מן השמים¹) יתגלה תחילה בהמקום "שנסע מקדש וישב שם"² בזמן הגלות ("בית רבינו שבבבל"³), ומשם יועתק למקומו בירושלים.

. . . ואולי יש לומר, שמרומז בלשון הרמב"ם (בהלכות מלך המשיח⁴) "ובנה מקדש במקומו" – דלכאורה: מהו הצורך להשמיענו כאן שבנין המקדש הוא במקומו? ולאידך, למה אינו מפרש המקום, "ובנה מקדש בירושלים"? – ש"במקומו" רומז גם על מקומו של מלך המשיח בזמן הגלות (לפני ש"הרי זה משיח בודאי"), היינו, שבהיותו בגלות (ששם יושב⁵ וממתין ומצפה לגאול את בני ושכינה עמהן מהגלות) בונה מלך המשיח מקדש (מעט) שהוא מעין ודוגמת המקדש שבירושלים (כמו "בי כנישתא דשף ויתיב"³, "שנסע מקדש וישב שם"), בתור הכנה למקדש העתידי, שיתגלה תחילה שם, ומשם ישוב (עם הקב"ה ובנ"י) לירושלים.

. . . ואולי יש לומר, שמ"ש במדרש⁶ ש"בשעה שמלך המשיח בא עומד על גג בית המקדש והוא משמיע להם לישראל ואומר ענוים הגיע זמן גאולתכם", קאי על גג בית המקדש דמקדש מעט שבחוץ לארץ⁷ שהוא במקום המקדש בירושלים ("שנסע מקדש וישב שם"), כי, לאחר ש"מקדש העתידי יתגלה וירד למטה לא יהי צורך להשמיע לישראל "הגיע זמן

(1) פרש"י ותוס' סוכה מא, סע"א. ועוד.

(2) ערוך ערך שף (הובא בחדא"ג מהרש"א מגילה כט, א).

(3) מגילה כט, א.

(4) ספ"א.

(5) ראה סנהדרין צח, א: "יתיב אפיתחא דרומי".

(6) יל"ש ישע"י רמז תצט.

(7) ועפ"י יומתק הדיוק "עומד על גג בית המקדש" – ש"גגות . . . לא נתקדשו" (רמב"ם הל' ביהב"ח פ"ו ה"ז), שרומז על חו"ל בערך לקדושת א"י.

לקוטי

חג הסוכות

שיחות

ואף הפרטים השונים באותו מין עצמו), אלא שהם מתאחדים.

ז. ההבדל בין הסוכה לד' המינים נובע מן ההבדל בגילוי האלוקות שבהם

יש לומר, ששני ההבדלים הקיימים בין סוכה לבין ארבעת המינים – (א) ההבדל בענין הקשר בין המצוה לדברים הגשמיים (ב) ההבדל בענין האחדות שבהם – קשורים זה לזה, כדלהלן:

עצם המושג עולם, במהותו, אומר – התחלקות³² והפרדה, וקיומה של אחדות בדברים מסויימים בעולם נובע מכך שבדברים אלו ניכרת האחדות הבאה ממקורם האלוקי מן הבורא.

מכך מובן שההבדל בין האחדות שבסוכה (שמעל להתחלקות בין פרטים) לבין האחדות שבארבעת המינים (שהיא התאחדות של פרטים) נובע מן ההבדל שבין גילוי האלוקות בתוכם;

סוג האחדות שבארבעת המינים, התאחדות של פרטים, שגם לאחר התאחדותם הם עדיין פרטים שונים, מורה על התבטלותו של העולם (=התחלקות) לאלוקות (=אחדות) ואילו האחדות שבסוכה, הנעלית לחלוטין מהתחלקות, משקפת את האחדות שבאלוקות שמעל לעולם.

לפי זה מובן הקשר שבין ההבדל בין סוכה לארבעת המינים בענין האחדות שבהם, לבין ההבדל ביניהם בענין הקשר של הדברים הגשמיים למצוות:

מהותם של ארבעת המינים היא, גילוי התבטלות העולם כלפי אלוקות. לפיכך הקשר שבין הגשמיות שבהם לבין המצווה בולט

(32) להעיר מדחול" עה"פ מה רבו מעשיך. וראה תו"א ורא"י (נו, ב) ועוד.

בגשמיותם, במציאותם בעולם – בעצם מציאותם ניכר שהם ראויים למצוה;

לעומת זאת מהותה של סוכה היא גילוי האחדות שבאלוקות. לכן בקשר הקיים בה בין המצוה לגשמיות מודגשת המצוה, שהשפעת האלוקות באמצעות מצוות נעלית מהפרדה בין רוחניות לגשמיות, ולפיכך חודרת הקדושה גם לגשמיות של עצי הסכך והדפנות.

ח. ההתאחדות שבד' המינים נובעת מן האחדות האמיתית

למרות האמור לעיל, יש יתרון³³ בהתאחדות הפרטים שבארבעת המינים, על פני האחדות שבסוכה, הנעלית מהתחלקות, כיוון שמקורה של התאחדות הפרטים הוא באחדות האמיתית, הנעלית לחלוטין מעצם המושגים של "אחדות" ו"התחלקות פרטים".

מקורה של האחדות שמתבטאת בסוכה היא בדרגה שבה בחינת הריבוי היא היפוכה של אחדות, ולכן אין האחדות הזאת מאפשרת חלוקה לפרטים, ואילו האחדות האמיתית כפי שהיא מבחינת עצמותו של הקב"ה היא אחדות פשוטה, שריבוי פרטים איננו סתירה לגביה. להיפך, הריבוי נובע³⁴ דוקא מן האחדות הפשוטה³⁵.

(בדומה לכך אנו מוצאים בענין התאחדות הגשמיות והמצוות שבסוכה וד' המינים, שבד' המינים יש בכך יתרון על פני ההתאחדות שבסוכה: התאחדות הגשמיות עם מצות סוכה נעשית באמצעות קיום המצוה, ואיננו בטבעו של הדבר הגשמי, לפיכך אין היא מראה את האחדות האמיתית; ואילו בארבעת המינים ניכר שהגשמיות עצמה היא כלי למצוות, ודוקא זה מגלה את האחדות האמיתית).

(33) וכהמעלה ב"אחד" על "יחיד" – ראה תו"א נה, ב. אמ"ב שער הק"ש פ"ח ואילך. ועוד.

(34) נתבאר בתו"ח נח ד"ה ויהי כל הארץ פכ"ז ואילך. ד"ה מי מדד תרסי"ב. ועוד.

(35) ראה לקו"ש [המתורגם] ח"ט ע' 163 ואילך.

והדפנות, מובן גם ההסבר לקדושת חג הסוכות:

קדושתו של כל יום טוב נובעת מן הגילויים האלווקיים המאירים ביום זה. נדרש כאן איפוא הסבר: אם הגילויים שבסוכות (ענני הכבוד) הם בבחינת „מקיף” מבחוץ, כיצד הם חודרים ל„פנימיות” היום של סוכות, ומשפיעים על הפיכתו מיום חול ליום קדוש?

ההסבר לכך הוא: כיוון שגילויי האלוקות שבסוכות הם געלים מן ההתחלקות בין רוחניות לגשמיות, לפיכך הם מקדשים את הזמן של סוכות, כפי שהם מקדשים את גשמיות הסוכה.

וכיון שהזמן של סוכות נראה בחיצוניותו וזה לכל השנה – שלא כסוכה הגשמית (הסכך והדפנות) שגם בגשמיות היא „מקיפה”, ובמיוחד כאשר עשיתי הסוכה חייבת להיות לשם מצות³⁹ סוכה⁴⁰ – יוצא, שהתקדשותו של הזמן שחל בו סוכות מביעה את גילוי האלוקות של סוכות, שאינם מוגבלים בהבחנה בין רוחניות לגשמיות, ביתר שאת מאשר הקדשת גשמיות הסוכה.

למרות זאת, כיוון שקדושת הסכך והדפנות, ואפילו קדושת הזמן של סוכות, נובעת מגילוי הקדושה בסוכה, ולא מעצמם, מורה הדבר על כך שגם סוג האחדות שבסוכה מוגבל בהגבלה של אחדות שמעל להתחלקות, אלא שלאחדות שלמעלה מהתחלקות אין הגבלה לגבי מקום השפעתה, והיא משפיעה בכל מקום.

לעומת זאת האחדות שבארבעת המינים

אך כיוון שהתאחדות הפרטים בחיצוניות היא התבטלותם³⁶ כלפי האחדות (ולא שהם עצמם מתאחדים), הפחותה מן ההתאחדות שמעל לחלוק לפרטים, לכן כדי לגלות את הפנימיות והשורש של התאחדות הפרטים, שהיא בעצם מפני שהפרטים בעצמם הם אחדות המבטאת את האחדות האמיתית – לשם כך יש צורך בכך שהתאחדות הפרטים תבוא בהמשך לאחדות שמעל להתחלקות.

על-ידי כך שהתאחדות הפרטים באה כהמשך לאחדות הנעלית מהתחלקות, מתגלה, שקיומם של פרטים באחדות איננה נובעת מכך שהאחדות הנעלית מהתחלקות עדיין לא השפיעה עליהם אלא מכך שהפרטים בעצמם הם אחדות, הם עצמם מגלים את האחדות האמיתית.

ויש לומר, שזו אחת מן הסיבות לכך שמצות נטילת ארבעת המינים – מן המובחר לקיימה בסוכה³⁷: על-ידי כך שהתאחדות הפרטים במצות נטילת ארבעת המינים באה כהמשך לאחדות הנעלית מהתאחדות אשר בסוכה, מביאים לידי גילוי את הפנימיות והשורש של התאחדות הפרטים, את האחדות האמיתית³⁸.

ט. הקדשת הזמן של סוכות

נעלית אף מהקדשת הסוכה

לפי האמור לעיל, שהאחדות שבסוכה היא מעל ההפרדה בין רוחניות לגשמיות, ולכן היא מחדירה גם לגשמיות הסוכה, לעצי הסכך

(36) התכונה לסבול (ולהיות גדל מ)קור נפרדת (ומנגדת) מהתכונה לסבול (ולהיות גדל מ)חום, ובאתרוג בטל זה ע"י הרגש" האחדות וביטול טבע פירוד (וניגוד) התכונות. (37) סידור אדה"ו (לפני הלל). וראה שער הכוונות דרושי תגה"ס. סידור האריו"ל (כוונת חולב ונענועיו), והנה מצד הדין כו" (מ"ח מס' ימי מצוה וסוכה רפ"ה). של"ה רמה, ב. וראה בארוכה לקו"ש חכ"ב (ע' 124 ואילך) הביאור ע"ד הנגלה.

(38) להעיר מסה"מ תקסה שם. סידור רסה, סע"א ואילך. לקוטי לוי"צ הערות שם ע' קה (ע"ד הקבלה). וראה לקו"ש שם (ע' 130-1) – ע"ד העבודה.

באמצעות מקרא קודש (קריאתו קודש⁴¹, והחזרת הקודש אל תוכו).

בכל זאת, גם ההשפעה על „מקום מקדשנו” באה רק מן הגילוי מלמעלה – „כסא כבוד מרום מראשון” – החודר אל המקום⁴²:

לעומת זאת, מהותו של „שמו של משיח” (מנחם – הבאת הנחמה על הגלות) היא גילוי פנימיות הענין של גלות, ולא רק הגילויים מלמעלה, אלא הגילוי כיצד הגלות עצמה היא שיא הטובה, כפי שיאמרו⁴³, „אודך ה' כי אנפת ביי”⁴⁴. דבר זה לא יושג באמצעות מצות השמחה, אלא בקשר שבינה לבין נטילת ארבעת המינים, המראים כיצד גם עניני העולם בפני עצמם הם כלים לאחדות האלוקות.

(משיחות שמחת ביה"ש ושמח"ת (שבת בראשית התועדות ב') תשכ"ד)

(41) ראה זר ח"ג צד, א. סידור שער המועדים (ריו, א ואילך).
(42) ראה רמב"ם הל' ביהב"ח פ"ו הט"ז, מפני השכינה כו"י.
(43) ישע"י יב, א.
(44) ראה לקו"ש [המתורגם] ח"ט בשיחה לשבת נחמו (ע' 73 ואילך). ושם בסופו (ע' 102 ואילך). לקו"ש [המתורגם] ח"ח ע' 340 ואילך. וש"נ.

לזכות

כ"ק אדוננו מורנו זרבינו מלך המשיח

ויה"ר שע"י קיום הוראת

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח (בשיחת ב' ניסן ה'תשמ"ח)

להכריז יחי, יקויים הבטחתו הק',

שההכרזה תפעל ביאת דוד מלכא משיחא'

יחי אדוננו מורנו זרבינו מלך המשיח לעולם ועד